

Toespraak Leendert Verheij bij opening van de Themadag Cybercrime 2017,
donderdag 11 mei 2017

Wat gebeurt hier?

Dames en heren,

Met genoegen heet ik u van harte welkom op de achtste (jaarlijkse) themadag van het Kenniscentrum Cybercrime.

Wat gebeurt hier, zo luidt het thema vandaag. Ik haak graag aan bij dat thema om deze dag in perspectief te plaatsen. Twee jaar geleden wees ik in mijn openingstoespraak op het feit dat in ons land – net als in andere West-Europese landen – sprake was van een daling van de geregistreeerde criminaliteit. Maar ik voegde eraan toe: dat geldt dan voor de criminaliteit in, wat ik noemde, de analoge wereld. Iedereen voelt wel aan dat op het gebied van de cybercriminaliteit sprake is van toenemende omvang. En in een periode van kabinetsformatie is en wordt van verschillende kanten aandacht gevraagd voor het feit dat belangrijke investeringen nodig zijn om die groeiende cybercriminaliteit het hoofd te bieden. Investeringen op het niveau van voorkomen en/of “je beschermen tegen”. En dat moet gebeuren op alle niveaus: overheid, bedrijfsleven, nationaal en internationaal, maar ook de individuele burgers (u en ik) hebben een belangrijke eigen verantwoordelijkheid. Investeringen in *geld* zijn daarbij nodig en belangrijk. Maar zeker ook investering op het gebied van *kennisverwerving, kennisontwikkeling en kennisdeling*.

Het Kenniscentrum Cybercrime, verbonden aan het gerechtshof Den Haag, is op die laatste punten sinds 2009 actief en heeft zich een naam verworven. Er is veel tot stand gebracht en de inzet van de mensen, die in en voor het Kenniscentrum werkzaam zijn, is erop gericht om met name binnen de Rechtspraak velen daarin te laten delen. Dat gebeurt door wiki's, het geven van cursussen, het organiseren van themadagen, zoals deze en nog veel meer.

Twee jaar geleden merkte ik in mijn openingstoespraak op dat het aantal rechtszaken nog aanzienlijk achter blijft bij wat je in theorie zou mogen verwachten. In het jaarverslag 2016 van het Kenniscentrum wordt vermeld dat in dat jaar door het Haagse hof op een zevental zittingen cyberzaken zijn behandeld. Gesignaleerd wordt dat de technische en juridische complexiteit van deze zaken enorm aan het toenemen is. “Dit heeft te maken met de toenemende complexiteit van het digitaal forensisch onderzoek en de eveneens toenemende schaal en “sophistication” van de onderliggende criminele activiteiten. Daarbij speelt tevens een rol dat de politie nog zeer zoekende is in de manier waarop daarover het beste kan worden geformuleerd. Dit leidt niet zelden tot

het stellen van nadere vragen aan (een) deskundige(n), en levert in die zin dus ook een groter beslag op zittingstijd op.

Het Kenniscentrum heeft redenen om aan te nemen dat dit een ontwikkeling is die zich niet alleen voordoet bij de zaken die bij het Hof Den Haag worden aangebracht, maar zeker ook bij de andere gerechten. Daarbij wordt een steeds groter beroep gedaan op ook het ICT-technische kennis- en begripsniveau van de behandelend rechters.

Het is in dit licht dan ook opvallend dat het Kenniscentrum bemerkt dat de animo van collega's voor cursussen en presentaties soms tegenvalt, en daarnaast dat het kennisniveau van een groot deel van onze collega's het minimale niet overstijgt of zelfs niet bereikt. De indruk ontstaat dat er ten aanzien van dit (niet geheel onbegrijpelijk veelal als "moeilijk" ervaren) deelonderwerp thans sprake is van een zeker ontwijkingsgedrag, dat wellicht gerichte bestuurlijke aandacht behoeft. " Aldus het jaarverslag.

Dat brengt mij bij een recente ontwikkeling, die hier van belang kan zijn. In maart jl. is binnen de Rechtspraak een Projectplan Organisatie van Kennis vastgesteld. Breed is het besef gegroeid dat de huidige tijd vraagt om nieuwe vormen van 'kennis delen' en dat op dat punt ook zaken georganiseerd moeten worden. De juridische professional moet kunnen rekenen op een digitale kennisomgeving waarin alle kennisbronnen eenvoudig toegankelijk en doorzoekbaar zijn. Thans bestaande expertgroepen en kenniscentra zullen naar elkaar toegroeien en in de toekomst 'expertgroepen nieuwe stijl' vormen, waarbij de deelname rechtspraakbreed is en we minder afhankelijk zijn van de initiatieven en de investeringen van één gerecht. In die ontwikkeling zou passen dat ook het draagvlak voor en de bijdrage aan het kenniscentrum Cybercrime vanuit meer gerechten komt en niet alleen of hoofdzakelijk vanuit het gerechtshof Den Haag. Nog veel belangrijker is overigens dat de *belangstelling voor* de materie en de *vraag naar* verdere ontwikkeling van kennis op o.a. het gebied van cybercrime rechtspraakbreed in toenemende mate vanuit de professionals zelf komt. De medewerkers van het Kenniscentrum zijn en blijven uiterst gemotiveerd om hun bijdrage te leveren. De themadag van vandaag geeft daar opnieuw blijk van. Het bestuur van het Haagse Hof ziet het als een verantwoordelijkheid om blijvend in dit prachtige Kenniscentrum te investeren. Maar ook zullen we naar verbreding van het draagvlak streven. En vooral zullen ook wij aandacht vragen voor de verantwoordelijkheid van professionals om te investeren in uitbreiding van kennis en het opdoen van ervaring op dit terrein, waarvan we immers één ding zeker weten: het gaat om een 'groeimarkt' en zeker niet om een verschijnsel dat zal wegebben.

Ik kom terug op de vraag "wat gebeurt hier"? Wat hier vandaag gebeurt heeft alles te maken met kennisverwerving, kennisdeling en kennisontwikkeling.

Ik wens u een leerzame en inspirerende themadag en hoop dat u, waar mogelijk bij terugkeer in uw eigen werkomgeving de vruchten daarvan met uw collega's zult delen!